

Javorniški Mesečnik

Interni glasilo Astronomskega društva Javornik
www: <http://www.adj.si>, email: info@adj.si

Številka 95, Letnik VIII, December 2007
ISSN 1581-1379

IMC 2007 Barèges, Pireneji, Francija 7–10 junij 2007

Letos sem za spremembo IMC konferenco vključil v moj letni dopust. Na pot sva se z ženo odpravila že v začetku tedna ter si še ogledala Provanso Avignon. V mestecu Barèges (beri barež) sva prispela v sredo, en dan pred pričetkom IMO, da sem se udeležil še predavanja o izračunavanju parametrov orbit meteoroidov. Obravnalni smo le rezultate preteklega dela in plane za bodoče delo. Trenutno je 10 dvojnih postaj za opazovanje meteorjev in to v Evropi, Kitajski, Japonski in v Argentini, katere za opazovanje meteorjev uporabljajo različne sisteme. Govorili smo: o statusu teh raziskovalnih skupin pri ESA/RSSD, o poenotjenju opazovalnih sistemov (UNICS), o oblikovanju enotne baze podatkov, o testiranju baze podatkov in o izbiri računalniškega programa za izračun parametrov orbit.

Na mednarodni meteorski konferenci smo se letošnje leto zbrali v majhnem letoviškem kraju Barèges v francoskih Pirenejih. Konferanca je letos bila že v juniju, zaradi podobnega srečanja profesionalnih astronomov o meteoričih, katero je bilo naslednji teden v Barceloni. Število udeležencev na IMC je vsako leto večje, letos nas je bilo že več kot 100 iz 18 držav. Letošnja IMC je bila ena od najbolje obiskanih svetovnih srečanj amaterskih astronomov.

Organizacija predavanj je bila solidna in na profesionalnem nivoju. Hrana je bila francoska, to pomeni odlična, s posebnimi domačimi jedmi. Seveda tudi siri in vino niso manjkali, za kar je poskrbel ‘šef’ François Colas.

V četrtek smo imeli svečano otvoritev 26. IMO konference, z nagovorom župana, ki nam je zaželet uspešno delo in prijetno bivanje. Petek je bil intenzivno delovni dan z lekcijami:

Peter Brown je govoril o delu s študenti na Univerzi W. Ontario (20.000 študentov), predvsem o tehnikah opazovanja meteorjev, ki jih predavajo, kot so: opazovanje z radarjem, z infrazvokom (mreža senzorjev zvoka ima 60 postaj, zaznavajo zvočne frekvence od 0,01 do 10 Hz), z all-sky kamero, IR senzorji (DoD/DoE na satelitih...). **McAullife** je predstavil zagon dvojne kamere (Double Station) na Kanarskih otokih, ena kamera je na La Palmi druga na Tenerifeu. **Detlef Koschny-ESA** je predstavil analizo podatkov (program Koschny-Diaz) dvojnih kamer na Nizozemskem. **Galina Ryabova** nam je predstavila program za modeliranje tvorbe meteoroidnih vlaken. **Shinsuke Abe** nas je informiral o japonski meteorski opazovalni TV mreži. Juraj Thot iz Slovaške, nas je seznanil z all-sky TV opazovanji. **E. Bettonvill** nas je seznanil s tehniko odkrivanja padcev meteoritov s pomočjo modela (kontingenčna matrika), ki prikaže animacijo padca meteorita. **Jeremie Vaubaillon** je poročal o mogočem izbruhu Aurigidov in pripravah na opazovanja 1./2. septembra.

Auguridi izvirajo iz dolgoperiodičnega kometa Kiss – C/1911N1 1994), predviden je ZHR > 200 s svetlostjo meteorjev med -2^m in $+3^m$. **Rodriguez** je predstavil špansko mrežo opazovanj bolidov, imajo kamere na observatoriju Montsec, v Andaluziji. Poročal je tudi o meteoritu z maso 760 kg, –18 magnitude, kateri je padel v bližini mesta Leon v Pirenejih na področje 20×6 km. **Borovnička** iz Češke je poročal o spektroskopskih analizi Geminidov, ti izvirajo iz neaktivnega jedra kometa Phaethon, premera 5 km, delci meteoroidnega vlakna so kompaktni z gostoto večjo od 3 g/cm^3 in imajo premer 1–6 mm. Kemična sestava: Mg, Na, O; Razmerje Fe/Mg = 0,85; Na/Mg = 0,056 pomeni, da delci v bližini Sonca hitro izgubljajo natrij in da je to vplivno že zelo staro. **Zoladek** iz Poljske je predstavil poljsko mrežo za bolide. Imajo 60 postaj z video kamerami za odkrivanje meteorjev svetlejših od +2 magnitude. Vsi referati bodo objavljeni v začetku naslednjega leta v zborniku.

V soboto smo imeli izlet na državni astronomski observatorij na 2900 m visoki Pic du Midi. Tu smo imeli voden ogled 2 m teleskopa in znamenitega Bernard Lyot koronografa. Sledila je obvezna skupinska slika in piknik v naravi katerega pa je malo pokvarila popoldanska ploha. Polni lepih vtisov smo se vrnili v Barèges in nadaljevali z lekcijami. Po večerji pa smo si ogledali 2 urni program astro poezije, ki so ga pripravili že rutinirani pesniki-udeleženci z **Andrei Doria Gegorge-jem** na čelu.

V nedeljo dopoldan so se nekateri odpeljali v 380 km oddaljeno Barcelono na Konferenco o meteoroidih. Midva pa sva si ogledala še španski del srednjih Pirenejev ter 3. dan nadaljevala pot v Barcelono in nato 6. dan proti domu.

Stane Slavec

Skupinska fotografija na Pic du Midi.

Decembrski mesečni sestanek bo v torek 18. decembra 2007 ob 18:00 na Fakulteti za matematiko in fiziko, Jadranška 19, Ljubljana, predavalnica F5. Pred Občnim zborom bomo imeli četrto predavanje iz osnov astronomije:

KAKO SI KUPIM DALJNOGLED?

Rok Vidmar

Tokrat si bomo pogledali na kaj vse je koristno pomisliti pred nakupom daljnogleda in kaj je dobro o tem vedeti.

Po predavanju bomo imeli redni letni

O B Č N I Z B O R A D J A V O R N I K

Dnevni red:

1. Ugotavljanje prisotnosti.
2. Potrditev dnevnega reda.
3. Izvolitev delovnega predsedstva.
4. Poročila: predsednika, finančno poročilo, nadzornega odbora, častnega sodišča in inventurne komisije.
5. Razprava o poročilih in potrditev poročil.
6. Razrešnica dosedanjim organov društva: predsedniku ter članom izvršnega odbora, nadzornega odbora in častnega sodišča.
7. Volitve novih organov društva: predsednika ter članov IO, NZ in ČS.
8. Plan dela in financiranja društva za leto 2008 ter potrditev plana.
9. Določitev višine članarine za leto 2008.
10. Razno.

Vabljeni!

Predsednik društva: dr. Borut Jurčič Zlobec

Planeti decembra 2007

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

- * **Merkur** decembra ni viden.
- * **Venera** je decembra Danica in sprva vzhaja okoli pol štirih, konec meseca pa okoli pol petih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Device preseli v ozvezdje Tehtnice.
- * **Mars** je decembra v ozvezdju Dvojčkov viden vso noč.
- * **Jupiter** decembra ni viden.
- * **Saturn** se v začetku meseca na nebu prikaže okoli enajstih, nato pa vzhaja vse bolj zgodaj in konec meseca vzide že kmalu po deveti. Nahaja se v ozvezdju Leva.
- * **Uran** je v ozvezdju Vodnarja sprva na nebu do polnoči, potem pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide okoli desetih.

Zima se začne 22.12. ob 7:08.

14. decembra nastopi meteorski roj Geminidov s 120 utrinki na uro.

Urška Pajer

Planeti januarja 2008

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

- * **Merkur** je viden v drugem delu meseca zvečer, ko v ozvezdju Kozoroga zahaja dobro uro za Soncem.
- * **Venera** je januarja Danica. Sprva vzhaja okoli pol petih, konec meseca pa okoli pol šestih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Škorpiona preseli v ozvezdje Strelnca.
- * **Mars** je sprva na nebu vso noč, konec meseca pa zaide okoli petih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Dvojčkov preseli v ozvezdje Bika.
- * **Jupiter** je viden le konec meseca zjutraj, ko v ozvezdju Strelnca vzide malo pred šesto uro.
- * **Saturn** se sprva prikaže na nebu okoli devetih, nato pa vzhaja vse bolj zgodaj in konec meseca vzide že kmalu po sedmi uri zvečer. Nahaja se v ozvezdju Leva.
- * **Uran** je v ozvezdju Vodnarja viden le zvečer. Sprva zahaja okoli desetih, nato pa vse bolj zgodaj in je konec meseca na nebu le še do osmih.

Urška Pajer

Meteorji decembra 2007

Geminidi (GEM)

Geminidi so aktivni od 7. do 17.12.. Maksimum dosežejo 14.12. od $16:45 \pm 2,3\text{h}$ UT z ZHR 120. Povečano aktivnost šibkejših Geminidov lahko pričakujemo že kakšen dan prej. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 112^\circ$ in $\delta = +33^\circ$. Geminidi so dokaj počasni in svetli meteorji. Njihovo matično telo je asteroid 3200 Phaethon. Luna jih ne bo motila, saj bo zašla pred vzhodom radianta.

Mihaela Triglav

Meteorji januarja 2008

Kvadrantidi (QUA)

Ta novoletni meteorski roj je aktiven med 1.1. in 5.1. Njihova aktivnost prične počasi rasti, dokler naenkrat 4.1. ne doseže ZHR 120. Med temi srednje hitrimi meteorji lahko vidimo kar precej svetlih. Njihov radiant se nahaja v severnem delu Volarja na $\alpha = 230^\circ$ in $\delta = +49^\circ$, opazujemo jih lahko vso noč.

Mihaela Triglav